

Totaalverslag

van de inspiratiebijeenkomst

Samenspel in de Sociale Beweging

Datum: 26 maart 2018

Locatie: De Cacaofabriek, Cacaokade 1, Helmond

Tijd: 16.00 uur tot 20.00 uur

Een ontmoetingsbijeenkomst van actieve bewoners, bewonersinitiatieven op het gebied van welzijn-zorg en wonen, lokale en provinciale overheden, maatschappelijke organisaties en financiers waarin we elkaars positie, kwaliteiten en dilemma's beter hebben leren kennen, contacten hebben gelegd en/of aangehaald.

Waar we samen ingrediënten hebben aangeleverd voor een op te stellen Actieagenda voor het ministerie van VWS.

Dank daarvoor!!

ONTVANGST en OPENING

Namens respectievelijk Nederland Zorgt Voor Elkaar, het Knooppunt Zorgen voor Elkaar Limburg en de Koepel van Zorgcoöperaties Zuid-Nederland heet **Evert van Schoonhoven** iedereen van harte welkom. Hij spreekt zijn blijdschap uit over de grote opkomst (75 deelnemers) en de aanwezigheid van zo veel partijen op het speelveld van welzijn, zorg en wonen.

Wethouder de Leeuw-Jongejans heet, namens de gemeente Helmond, ook iedereen welkom op deze historische plaats in Helmond en geeft een kort doorkijkje van het beleid dat de gemeente voert op het gebied van welzijn en zorg in relatie tot bewonersinitiatieven. Afsluitend wenst zij ons allen een leerzame en inspirerende bijeenkomst toe.

INLEIDING OP HET PROGRAMMA

Aan de hand van een presentatie neemt Evert van Schoonhoven alle aanwezigen mee naar de voorgeschiedenis van deze bijeenkomst (in bijlage toegevoegd).

In november en december 2017 zijn in het kader van een Verkennerstocht vijf bijeenkomsten georganiseerd in verschillende regio's binnen Zuid-Nederland (Limburg-Zuid, Limburg-Noord, Brabant-Zuidoost, Brabant-Noordoost en Zeeland/Brabant-Middenwest). Daarnaast zijn in het hele land nog tien andere bijeenkomsten geweest, met dezelfde opzet.

Uit de oogst van deze bijeenkomsten zijn vier hoofdthema's gedistilleerd:

1. Lokaal samenspel
2. Duurzame organisatie
3. Randvoorwaarden
4. Maatschappelijke opbrengst

Aan de hand van deze thema's zal aan drie tafels met elkaar gesproken worden over met name oplossingsrichtingen en aanbevelingen, tips voor de op te stellen actieagenda voor de Tweede Kamer en het kabinet c.q. ministerie van VWS

De drie tafels onderscheiden zich door de activiteiten die het desbetreffende bewonersinitiatief onderneemt en de ontwikkelfase waarin ze zitten.

Tafel 1 Zorgcoöperaties Landerd, welzijnsactiviteiten met doorgroei naar zorg (nuldelijns-zorg)

Tafel 2 Dorpsoverleg Kessel, welzijn en zorg met doorgroei naar wonen en brede dorpscoöperatie

Tafel 3 Zorgcoöperatie Laarbeek, doorgegroeid naar zorgaanbieder met 25 personeelsleden

THEMATAFEL 1

ZORGCOÖPERATIES LANDERD

Centrale deelnemers thematafel

- Bianca Verkuijlen (Zorgcoöperatie Schaijk)
- Piet Hein Jonkergouw (wethouder gemeente Landerd)
- Herman Koops (Welzijnsorganisatie Ons Welzijn)
- Wim van Hest (gespreksleider en voorzitter Koepel Zorgcoöperaties Zuid-Nederland)

Inleiding door Wim van Hest

“Het is goed om te realiseren dat de meeste initiatieven in het beginstadium zitten en bijvoorbeeld een dagopvang, eettafel of vervoersdienst organiseren. Er is sprake van een grote diversiteit. Veel initiatieven willen of kunnen niet verder en dat is natuurlijk prima. Kern van onze beweging is dat het initiatief zelf uitmaakt hoe en wat, er op welke manier voor wie wordt ontwikkeld. Omdat het om de meerderheid van de initiatieven gaat is onze thematafel mogelijk het belangrijkste. Bij de discussie is het zaak om in het achterhoofd te houden wat er op de actieagenda dient te komen om deze initiatieven optimaal in hun ontwikkeling te steunen”. Na de inleiding van Wim stelden de deelnemers zich kort aan elkaar voor en volgde de bespreking van casus Zorgcoöperatie Schaijk. Deze ging moeiteloos over in een boeiende dialoog.

Opbrengst discussie

Lokaal samenspel

- Eigenaarschap (en trots) ligt bij de inwoners zelf
- Start met een gedegen behoefteonderzoek onder de inwoners
- Kanteling (denken vanuit de burgers) leidt tot een warmere zorgzame samenleving
- Juiste naamgeving van initiatief is belangrijk (b.v. *dorpscoöperatie* is breder dan *zorgcoöperatie*)
- Je kunt als initiatief veel zelfstandig regelen. Het kan ook zonder gemeente en/of welzijnsdienst
- Het is belangrijk dat externe partijen zich voegen naar wat leeft in de lokale gemeenschap
- De gemeente heeft een faciliterende rol (belangrijk is draagvlak en urgentie)
- Wat van de mensen zelf is, is voor de gemeente ook gemakkelijker om te ondersteunen
- Een welzijnsorganisatie werkt complementair aan het bewonersinitiatief en de gemeente
- Betrek partijen die passen bij het initiatief; denk en handel vanuit eigen lokale gemeenschap
- Iedere gemeente en organisatie reageert anders (dit hangt af van de cultuur en het moment); leer elkaar goed kennen
- Grootste uitdagingen van een bewonersinitiatief zijn behoud van doel en missie (warme gemeenschap) en weerstand bieden aan risico's institutionele logica (systeemwereld)
- Welzijn kan prima zonder zorg

Duurzame organisatie

- Zonder kartrekkers ben je nergens
- Er is behoefte aan enige structuur; structuur/rechtspersoon als 'bewijs' van eigenaarschap; Kies die oplossing die past bij jouw mogelijkheden; kies een vorm die lokaal werkt (organisch).
- Rechtsvorm: van de leden? > kies voor coöperatie; van de mensen? > kies voor vereniging. Wethouder Piet Hein Jonkergouw geeft aan dat het belangrijk is dat je als initiatief blijvend je maatschappelijke legitimering organiseert. Werken met leden is daarvoor wel een geschikte vorm.
- Gemeente / overheid moet zich voegen naar kanteling: flexibiliteit biedt ruimte!
- Samenwerking tussen partijen op basis van vertrouwen i.p.v. controle

- Maak 'zachte' resultaten meetbaar. In de praktijk is dat vaak moeilijk in maat en getal. Dit kun je ondervangen door ook verhalend te vertellen over concrete effecten die mensen ondervonden
- Inzet van sociaal ondernemerschap is minder afhankelijkheid van gemeente en subsidie
- Fiscale aspecten bepalen mede de organisatievorm

Financiering

- Gemeente geeft vaak startsubsidie / financiert aanloopkosten
- WMO-achtige voorziening wordt door gemeente betaald
- Eigen bijdrage deelnemers per activiteit
- Lidmaatschap/contributie zorgt voor betrokkenheid, eigenaarschap en zelfstandigheid
- Eigenaarschap: iets wat van jezelf is, daar betaal je ook zelf voor
- Werkgeverschap dorpsondersteuner; financiering evt. door gemeente
- Soms gift van een inwoner

Sfeer thematafel

- Veel interactie tussen deelnemers
- Constructieve dialoog met respect naar elkaar
- Veel uitwisseling van praktijkervaringen
- Vanuit verschillende belangen

Deelnemers

Zie bijlage 'deelnemerslijst met indeling per tafel'

*Opgesteld door Richard de Rooij
Relatiemanager lokale burgerinitiatieven
Ledenvereniging Thebe Extra*

d.d. 5 april 2018

THEMATAFEL 2

KESSEL

Eerste deel: toelichting Kessel

Voorstelronde

Inge Hanssen dorpsondersteuner

Ger de Vlieger, bestuurslid

Marlou Driessen, Hogeschool Zuyd

Mariet Relouw, infoloket

Ger neemt het woord. Hij laat voor alle belangstellenden informatie over het initiatief achter.

Dorpsoverleg Kessel:

- 2015 dorpsontwikkelingsplan: visie op 2025, hoe gaat het met de leefbaarheid? Wat ben jij bereid om mee te doen (burgerschap)?
 - Enquete 1.250 huishouders, 40% respons
 - 6 thema's die uitgewerkt moeten worden -> 3 pijlers: sociaal, economisch en fysiek
 - drie ambassadeurs. Ger is ambassadeur voor sociale pijler
 - 20 projecten ontstonden

Sociale peiler:

- Stichting Welzijn Kessel-Kessel-Eik (WKK).
- Doelstelling: verbetering kwaliteit van leven (geen zorgaanbieder worden en niet zorg organiseren).
- Projecten: dorpsondersteuner (hulp in de huishouding=algemene voorziening vanuit Wmo), maatjesproject (vrijwilligers), dorpsdagvoorziening - inclusief ontmoeting organiseren (vrijwilligers en een beroepskracht).
- Toekomstdroom: alle activiteiten en verenigingen die iets te maken hebben met welzijn hangen onder de Stichting: o.a. dorpsdagvoorziening, KBO, info-loket etc
- *Vraag: ben je burgerinitiatief of vooruitgeschoven post van gemeente? Financiering door gemeente. Bestuur zijn vrijwilligers, de enige betaalde kracht is de dorpsondersteuner.*
- *Vraag uit zaal: waarom keuze voor stichting? Antwoord: slagkracht.*
- *Vraag: hoe onderhoud je contact met je inwoners? Antwoord: er zijn 7 projecten in sociale domein, rapportage via website.*

Financiën:

- Dorpsoverleg Kessel krijgt waarderingssubsidie van jaarlijks 2.400 euro
- vraagt voor projecten specifieke gelden aan om projecten van idee naar voorbereidende fase te brengen. In 2018 bedrag van 50.000 euro aangevraagd.
- Dorpsdagvoorziening krijgt structurele subsidie 20.000 euro. Doordat we het slimmer doen houden we geld over en nu is de vraag hoe gaan we dit besteden? Of gaat dit geld terug naar gemeente?

2016, Dorpsondersteuner Marlou:

- 16 uur per week betaald door Stichting en Stichting krijgt subsidie van gemeente.
- hulp en huishoudingsvragen (max 3 uur per week) komen niet bij wmo-loket, maar bij dorpsondersteuner.
- Start met lichte toets. Het gaat om meer dan info over hulp- en huishoudensvragen, dus ook info over sociaal netwerk, eenzaamheid en dit heeft geleid tot bv maatjes-project.
- Rol: spin in het web-functie, verbinder.
- Opdracht is huishoudelijke hulp, maar bijvangst is minstens zo belangrijk: signalering, inzetten informele netwerk.

- *Vraag uit de zaal: heeft u bevoegdheden? Antwoord: is niet nodig. Meestal zijn vragen in het informele netwerk op te lossen. Monitoring is een belangrijke rol, je volgt de mensen. Dit geldt ook voor signalering.*

Tweede deel: thema's

1. Lokaal samenspel

Gemeente Peel en Maas is al 15 jaar bezig, dat zie je. Visie: zelfsturing = zelf samen organiseren

Belangrijke punten in rol van de gemeente:

- Grote kracht van gemeente is gelijkwaardigheid
- Vertrouwen
- Initiatieven ruimte geven
- Goede voorbeelden delen
- Laat duizend bloemen bloeien: elk dorp doet het anders, versterk wat er is
- Kennisuitwisseling tussen dorpen organiseren

Discussiepunten:

Hoe **werk je samen**? Ambtenaar: we willen vanuit leefwereld handelen. Wat hebben gemeenschappen nodig? Dat vraagt van de gemeente een faciliterende houding. Kijken vanuit inwoner, betekent niet verschillende loketten, maar één integrale toegang. Hier komt alles binnen, behalve dat wat is afgevangen door dorpsondersteuner. Dorpen hebben samen een dorpsmanifest gemaakt, over zelfsturing 3.0, waarin ze hebben aangegeven graag één aanspreekpunt te hebben bij de gemeente. Dat is nog een uitdaging. Dat vraagt om een generalist, die zijn collega's kan meenemen in de uitvoering.

*Zelfsturing
Neuzen naar elkaar
maar ook:
elkaar diep in de ogen kijken af en toe*

Vraag aan ambtenaar: waar loop jij tegenaan in het gemeentehuis? Modus zoeken hoe om te gaan met vragen van bewonersinitiatieven, vragen van inwoners, andere ambtenaren.

Rol van de raad

Hoe gaat de raad om met lokaal samenspel in beweging? Als het hele dorp achter een initiatief staat, kun je een subsidie-aanvraag als raad nog afwijzen? En hoe ga je om met het voorbeeld uit Kessel: het dorp houdt geld over op de begroting van de Dorpsdagvoorziening. Mogen ze dat zelf inzetten voor de gemeenschap? En dan alleen binnen de sociale pijler, of ook voor de fysieke of economische pijler?

Raad zegt dat ze over het geld gaan, de gemeenschap zegt dat ze het zelf kunnen. Ambtenaar zit daar klem tussen.

Verhouding welzijn ↔ zorg

Dorpen willen dat mensen oud kunnen worden in hun eigen dorp.

- Kessel kijkt vooral naar welzijn.
- In Meijel gaat men verder en daar wordt ook zorg geleverd.
- Ven-Zelderheide heeft een dorpssteam met dorpsondersteuner, Wmo en wijkverpleegkundige. Aansturing dorpssteam door dorpsoverleg. De wijkverpleegkundige is in dienst bij één zorgaanbieder, maar heeft getekend dat hij naar alle aanbieders kan verwijzen.

Vergoeding via Koepel Zorgcoöperatie Zuid NL en niet via rechtstreeks via Pantein (de zorgaanbieder). Ven-Zelderheide team bestaat 3 jaar, vanaf december thuiszorg leveren.

Vraag: Hoeveel van de inwoners weten jullie te vinden? In kwart van de zorg wordt geleverd door huishoudelijke financiering. Op dit moment 400 huishoudens van de 800 huishoudens.

- In Cuijk is men in gesprek met VGZ over experiment-regeling, waarbij één budget beschikbaar is voor het hele dorp. Ontschotting van de zorg is het doel.

Stelling: zorginstellingen zijn te log, dus moeten burgerinitiatieven zelf zorg gaan leveren. Ambtenaar antwoordt dat gemeente dat faciliteert waar burgers mee komen. Discussie over alleen dat doen waar burgers mee komen en dan kunnen per dorp verschillende oplossingen gevonden worden.

2. Organisatie

Vrijwilligers vinden

Hoe kom je aan vrijwilligers? Het gaat niet om ureninzet, maar het gaat meer om houding en gedrag. Goede voorbeeld geven is belangrijk. Hoe krijg je gewone burgers in de stand om elkaar te gaan helpen, ook in de wijken van steden? In steden ligt accent vaak op elkaar leren kennen, als eerste stap. Grootste valkuil is als gemeente mensen gaat betalen om de koffie te organiseren.

Ervaringen Kessel:

Achterban van Stichting WKK bestaat uit vertegenwoordigers van verschillende stichtingen en verenigingen. De leden worden geactiveerd. Dorpsdagvoorziening wordt gerund door vrijwilligers met één professional. Vraag kwam, hoe ga je om met dementerenden? Toen zijn voorlichtingsavonden georganiseerd voor meerdere vrijwilligers, van verschillende organisaties. Ook de bundeling van verschillende kerstvieringen in het dorp is een goed voorbeeld. Daar ontstaan nieuwe connecties. Je kunt meer met minder mensen. Ervaring Maatjes-project: vrijwilligers vinden is een knelpunt, het komt, maar heeft veel meer tijd nodig.

Verhouding professionals ↔ vrijwilligers

Dorpsdagvoorzieningen in de gemeente Horst werken vaak zonder professional en worden door de dorpen zelf gerund. Ze ontstaan alleen daar waar burgers met deze vraag kwamen. Dorp beslist zelf over grens van wat men wel en niet wil leveren aan zorg.

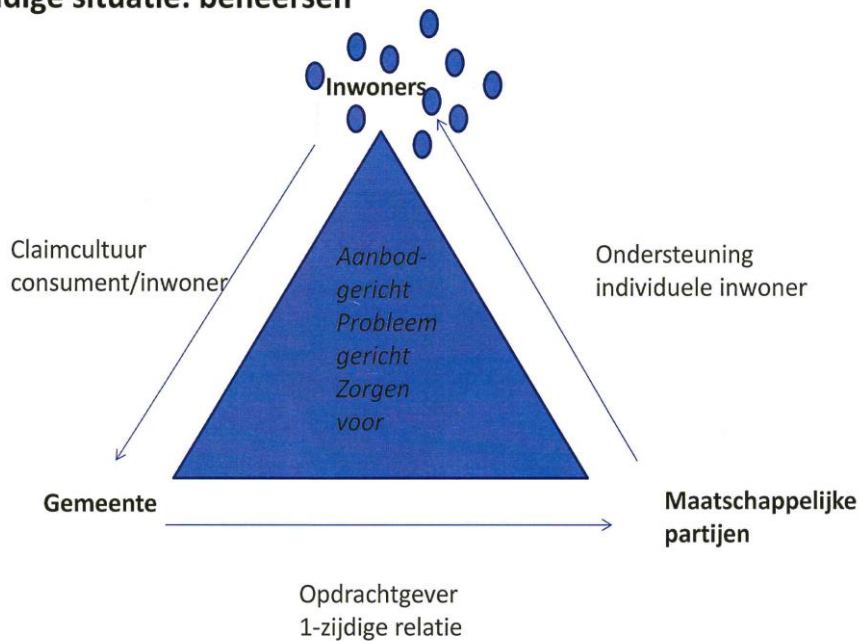
De scheiding tussen vrijwilligers en professionals vervaagt. Vrijwilligers zijn vaak ook professionals en andersom. Belangrijk om als professional ook in je eigen wijk/dorp mee te doen. Voorbeeld Marlou vertelt dat ze in haar eigen wijk is gestart met bewonersplatform, omdat ze als professional bij Kessel ontdekte hoe belangrijk lokale initiatieven zijn.

3. Inzichtelijk maken maatschappelijke opbrengst:

- Maatschappelijke opbrengst zit (ook) in kleine dingen
- Meeste is niet meetbaar
- Meten kost veel tijd en geld
- Studenten kunnen helpen

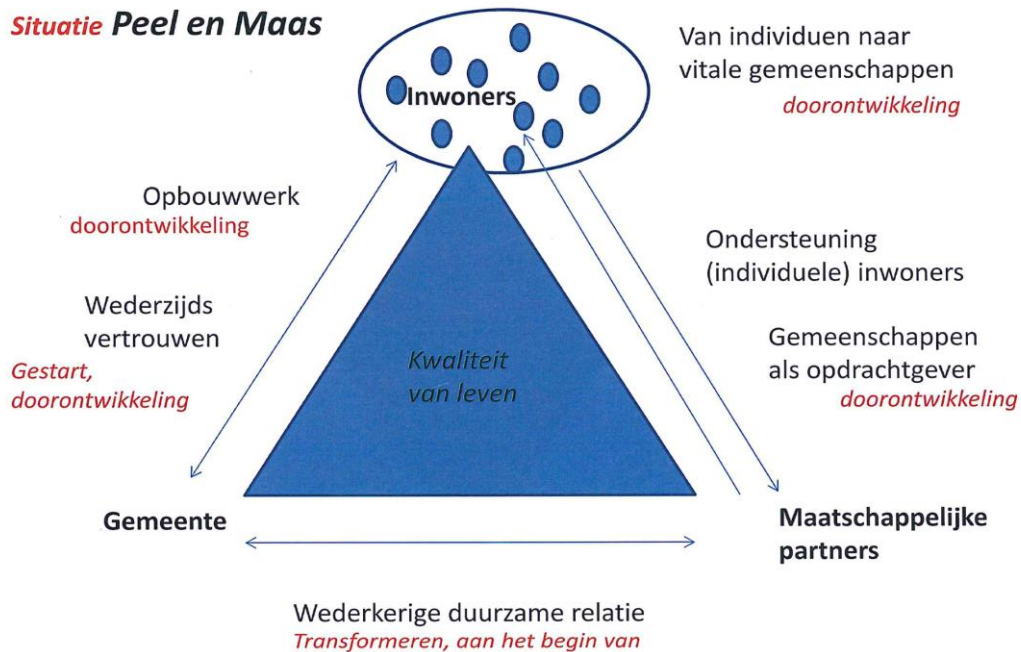
Vraag: hoe kun je zien dat burgerinitiatieven positieve bijdrage leveren. Antwoord: Resultaten zie je (nog) niet in euro's. Monitoren van dat wat niet uit te drukken is in euro's. Niet alleen met de neuzen naar elkaar, maar ook diep in de ogen kijken. Bestuursfuncties zijn belangrijk, maar iets voor elkaar doen, daar vind je mensen voor als je maar aan de juiste mens de juiste vraag stelt. Gedragsverandering is nodig, daarom jongeren gebruiken in project omdat zij makkelijker hun gedrag veranderen.

Huidige situatie: beheersen

Transformatie: betrekken

Situatie Peel en Maas

THEMATAFEL 3

ZORGCOÖPERATIE TOT UW DIENST LAARBEEK

Ben van Essen (vz. Vereniging Kleine Kernen Limburg), gespreksleider en geeft aan dat in deze bijeenkomst de vier thema's 'Lokaal samenspel', 'Duurzame organisatie', 'Randvoorwaarden' en 'Maatschappelijke waarden' aan de hand van de praktijksituatie 'Tot Uw Dienst' aan de orde zullen komen. Dat zal gebeuren door een gedachtewisseling met **Joan Briels** (wethouder gemeente Laarbeek), **Wiro Gruisen** (Zorgverzekeraar CZ), **Marian van Engelenburg** (Savant-Zorg), Peter Kuijs (Welzijnsorganisatie Vierbinden) en **Don van Sambeek** (Zorgcoöperatie Tot Uw Dienst). Ook de aanwezigen zullen worden uitgenodigd deel te nemen aan de discussie en hun inzichten met elkaar te delen.

1. Inleiding Casus

Don van Sambeek is de initiatiefnemer geweest van de Zorgcoöperatie Tot Uw Dienst. Hij geeft een schets van de ontwikkelingen.

Laarbeek (22.000 inwoners) bestaat uit vier kernen: Aarle-Rixtel, Beek en Donk, Lieshout en Mariahout. Het idee om een coöperatie op te richten speelde in de kleinste kern, Mariahout. In deze gemeenschap van 1920 inwoners bestond de wens om de leefbaarheid te vergroten door met name de zorgverlening te verbeteren en daarin de zorgvrager centraal te stellen. Al snel bleek dat de schaal van Mariahout onvoldoende was om een levensvatbare zorgcoöperatie op te zetten. Wel was duidelijk geworden dat het werken met zzp-ers in de zorg mogelijkheden bood om een zorgcoöperatie in het leven te roepen. Op 2 november 2005 is bij notariële akte de Coöperatieve Vereniging 'Tot Uw Dienst' opgericht. De coöperatieve vereniging heeft tot doel te voorzien in de behoefte van de leden in voorzieningen op het gebied van wonen, welzijn en zorg. Dit doel wordt bereikt door het uitoefenen van een makelaarsfunctie tussen vraag en aanbod op het gebied van wonen, welzijn en zorg, door het stimuleren van kleinschalig (zorg)ondernemerschap en door het afsluiten van overeenkomsten met andere bedrijven.

Alle inwoners van Laarbeek kunnen lid worden van de coöperatieve vereniging en de leden hebben zeggenschap over het beleid van de vereniging. Binnen de vereniging worden vraag en aanbod bij elkaar gebracht en leveren leden betaalde diensten aan andere leden. Daarnaast is het mogelijk dat de vereniging derden benaderd om goedkopere dienstverlening te leveren aan de leden. Er zijn bij de oprichting direct een paar uitgangspunten geformuleerd om de coöperatieve vereniging voldoende kans te bieden om zich te ontwikkelen. De belangrijkste waren en zijn: leden betalen diensten uit een pgb of uit eigen inkomsten; aanbieders werken zelfstandig en zijn niet in loondienst van de vereniging; zorgvragers hebben de regie over hun leven en krijgen zo min mogelijk zorgaanbieders aan huis en zoveel mogelijk vaste bekende gezichten; zorgvragers betalen zelf hun rekeningen; zorgaanbieders functioneren in zelfsturende teams en zorgadviseurs zijn op de achtergrond beschikbaar; de vereniging creëert randvoorwaarden voor zorgvragers en zorgaanbieders; de tarieven voor de zorgverlening worden door de zorgvrager en zorgaanbieder in onderling overleg vastgesteld.

Huidige situatie

Tot Uw Dienst telt op dit moment 300 leden en 25 personeelsleden die actief zijn in hulpsituaties. De kern van de coöperatie is het toevoegen van de eigen kracht van de professionals aan de deskundigheid van de zorgvrager en diens familie. Daartoe sluit Tot Uw Dienst aan op het bestaande informele netwerk. De vier dorpsondersteuners van de welzijnsstichting Vierbinden zijn verbonden met de dorpsraden en hebben een team van vrijwilligers tot hun beschikking. Wat de vrijwilliger niet kan doen, komt als vraag bij de dorpsondersteuner waar dan vanzelf de aansluiting met de coöperatie wordt gevonden.

Hoewel de coöperatieve vereniging gericht is op plaatselijke samenwerking is zij er van overtuigd dat regionale samenwerking belangrijk is. Dit gebeurt dan ook om een goed en adequaat antwoord te kunnen geven aan de zorgvrager. Met name de gevolgen van de hervormingen in de WMO en de AWBZ vereisten intensieve gesprekken met de gemeente Laarbeek en met het samenwerkingsverband van de gemeenten in de Peel. Het doel was om contracten aan te gaan met de gemeente voor maatwerkvoorziening huishoudelijke ondersteuning en de maatwerkvoorziening begeleiding en dagbesteding. Op aansporing van CZ is Tot Uw Dienst samen met de zorgcoöperatie Hoogeloon en Elsendorp initiatiefnemer geweest met het oprichten van de Koepel Zorgcoöperaties Zuid-Nederland. De Koepel is met ingang van 1-7-2014 van start gegaan en zij heeft tot taak om namens de aangesloten leden de inkoop van de zorg op basis van de nieuwe zorgverzekeringswet te organiseren en de aangesloten leden te faciliteren. Behalve met CZ heeft de Koepel ook per 1-1-2018 een overeenkomst met VGZ gesloten. Dankzij deze contracten kan bijna 90% van de inwoners van Laarbeek gemakkelijker een beroep doen op lokale zorg als het gaat om verzorging en verpleging. Per 1-1-2015 was al met Savant een samenwerkingsovereenkomst gesloten, waarbij het opmerkelijk is dat Savant als onderaannemer van de Koepel functioneert.

Het belangrijke van deze overeenkomsten tussen de Koepel en de twee grote verzekeraars is dat zij bereid zijn gevonden het coöperatieve gedachtegoed te ontwikkelen. De verzekeraars zien in dat door een andere manier van zorg verlenen goedkopere zorg kan worden aangeboden door veel minder overhead. Bovendien is het nu gemakkelijker om meerdere soorten zorg in te zetten en te combineren. De zorgverleners zitten bovenop zorgsituaties en kunnen daardoor tijdig de juiste hulp bieden, waardoor niet alleen de kwaliteit van leven wordt bewaakt maar ook het inzetten van duurdere zorg kan worden uitgesteld.

Tot Uw Dienst concentreert zich nu op het versterken van de netwerken van bewoners. Dit doet zij onder meer door in al de vier kernen netwerkcoaches actief te laten zijn. De inwoners van Laarbeek worden bewust gemaakt dat het van belang is om hun netwerk te versterken.

2. Gedachtewisseling

Ben van Essen sluit op deze laatste woorden van Don van Sambeek aan door te benadrukken dat we juist de inwoner nodig hebben om aan een sociale samenleving te kunnen bouwen. Het is onmogelijk om vraagstukken zoals de vergrijzing op te vangen zonder krachtige inzet vanuit de samenleving. De wethouder van Laarbeek, **Joan Briels**, geeft aan dat hij gelooft in de kracht van sociale verbanden. Het zijn de levensaders die door de samenleving vloeien en die mede bepalend zijn in welke mate we de problematieken, zoals rond de WMO en Jeugdzorg, kunnen opvangen. De inwoner moet zich meer bewust gaan worden welke positie hij/zij kan en moet innemen om de grenzen die vanuit de 'systeemwereld' van de gevestigde instituten, zoals de gemeente, zijn opgetrokken te kunnen doorbreken. Dit kan alleen maar als de inwoner zich activistischer en anarchistischer gaat opstellen. De inwoner moet het de gemeente moeilijk maken en bijna dwingend een positie en rol opeisen om daadwerkelijk veranderingen te kunnen aanbrengen. De gemeente moet het belang gaan inzien om de inwoner niet aan het eind van de gemeentelijke beleidscyclus te plaatsen, maar aan het begin. Dit soort inzichten dat tot ander gemeentelijk gedrag moet leiden, kan alleen maar gaan ontstaan als de inwoner zich laat zien en bereid en in staat is om hierin mee te gaan en een voortrekkersrol te vervullen.

Peter Kuijs van de Welzijnsorganisatie Vierbinden plaatst deze mentale verandering in het bredere vlak van maatschappelijke partijen. Het gaat om het samenspel tussen actieve inwoners, verenigingen en professionals. De professionals moeten de bereidheid hebben om aan te sluiten bij inwonersinitiatieven en leren uit hun eigen comfortzone van regels en protocollen te treden. Dit vraagt om flexibiliteit en vitaliteit en de wil om contacten te leggen met kleinschalige initiatieven waar andere 'regels' gelden.

Juist het zoeken en realiseren van deze verbinding kan professionals helpen uit hun eigen 'wereld' te treden en gezamenlijk een beweging op gang te brengen waarin de contouren van een nieuwe werkelijkheid zichtbaar kunnen gaan worden.

Marian van Engelenburg van Savant-Zorg wijst er op dat deze beweging, waarin inwoners zorg willen aansturen een belangrijke ontwikkeling is. Samenwerking staat centraal, maar dat gaat niet zomaar. Iedereen zal de bereidheid moeten hebben om van elkaar te leren en zal moeten 'uitvinden' hoe je elkaar kunt vinden en versterken. Dat is een proces van kennismaken waarin nieuwsgierigheid naar elkaars beweegredenen en visie voorop staat. De kracht van de samenwerking zit in de kennis van de plaatselijke omstandigheden, veelal op wijkniveau. Op dat niveau moeten traditionele zorgaanbieders en inwonersinitiatieven de verbinding met elkaar zoeken en met elkaar samenwerken. In Laarbeek is dit gerealiseerd. De verbinding met de coöperatieve vereniging bood meer mogelijkheden om de zorgvraag, samen met de dorpsondersteuners, adequaat te kunnen behandelen.

Wiro Gruisen van CZ haakt in op de ontwikkeling rond de Koepel en de relatie met CZ als zorgverzekeraar. Er is nu een officiële verbinding tussen de formele en informele zorg dat moet worden uitgebouwd. Dat kan, juist door het bestaan van de Koepel. Daarin zit de waarde. Nu is er als het ware een platform waar snel kennis kan worden verzameld en gedistribueerd, waardoor openingen kunnen worden gecreëerd. De zorgverzekeraar beweegt zich in het spectrum van de formele en beperkt in de informele zorg en moet verleid worden om ook te opereren binnen de informele zorg. Daartoe moet met name in de interne organisatie van de zorgverzekeraar nog het nodige veranderen om dit mogelijk te maken. De versnippering in de aandachtsgebieden is op dit moment te leidend en daardoor te blokkerend. Er zijn echter tekenen van verbeteringen met name door regionale samenwerking. Dat is nieuw voor een zorgverzekeraar. Het is het introduceren van het verticale denken en handelen naar een horizontaal denken en handelen. Dit vraagt ook om meer experimenteerruimte om de gewenste relatie op te bouwen met inwonersinitiatieven. Het is niet alleen maar een kwestie van wennen, maar voor de zorgverzekeraar wordt het ook in toenemende mate een vraagstuk van overleven. Meer en meer zal er gezocht moeten worden naar een integrale benadering en aanpak van de zorgvraag, waardoor de noodzaak ontstaat om over deelsystemen heen te kijken en te kijken naar de onderlinge verbanden. De gedachte om de idee van het creëren van een 'living lab' te introduceren kan inspirerend zijn, omdat in een dergelijk innovatie-ecosysteem samen met de gebruikers (inwonersinitiatief) een dienst wordt ontwikkeld, getest en in gebruik genomen. Een dergelijke dienst kan dan een praktische oplossing bieden voor de gebruiker.

3. Eerste reflectie

In de casus en de reacties daarop zijn alle vier de thema's impliciet en expliciet aan de orde geweest.

Het *lokale samenspel* bij inwonersinitiatieven is van een essentiële betekenis niet alleen om een beweging op gang te brengen, maar ook om mogelijkheden te creëren en elkaar te versterken. In dit samenspel moet het bewonersinitiatief dichtbij haar visie en doelstellingen blijven ter voorkoming dat zij ongewild onderdeel wordt van andere belangen. Naarmate partijen elkaar binnen de betrokken leefgemeenschappen weten te vinden kunnen zij zich verder ontwikkelen en gebruik maken van ieders sterke punten.

De *duurzame organisatie* krijgt vooral gezicht door de vrijwilligers die zich willen inzetten en door de betrokkenheid van de leden. In Laarbeek speelt Vierbinden hierin een cruciale rol. Mensen met elkaar verbinden, ondersteuning bieden op wijkniveau en zorg dragen voor de continuïteit in het inzetten van mensen.

Ook ontwikkelingen als het in het leven roepen van een Koepel draagt bij aan het versterken van organisatorische structuren en de bestendigheid van inwonersinitiatieven op het terrein van zorg en welzijn. Door kennis met elkaar te delen en samen te zoeken naar de wenselijke en noodzakelijke vernieuwingen ontstaat er een toekomst bestendig denken.

Zonder de *randvoorwaarden* scherp in het vizier te houden en er op in te spelen kan er nauwelijks sprake zijn van een levensvatbare beweging van inwonersinitiatieven. De noodzakelijke overbrugging van de systeemwereld en de leefwereld is een wezenlijk aandachtspunt en verdient continue aandacht. Het creëren van experimenteerruimten kan een belangrijk middel zijn om aan elkaars werelden te wennen en deze te respecteren. Het betekent een begin van een veranderingstraject waarin toelaten van onzekerheid, samen zoeken en leren, loslaten van de eigen vertrouwde wereld, de durf tonen om nog onbegane paden te betreden en niet de juridische werkelijkheid maar de sociale werkelijkheid centraal te stellen belangrijke elementen zijn.

In de beschreven casus van Laarbeek, maar ook in de naar voren gebrachte voorbeelden van inwonersinitiatieven is de *maatschappelijke waarde* zichtbaar gemaakt. Niet direct in financiële termen, alhoewel de kostenverlaging bij inwonersinitiatieven aantoonbaar aanwezig is, maar wel in termen van betrokkenheid, vertrouwen, solidariteit, toegenomen klanttevredenheid, omslag in denken en handelen.

4. Verbreding van gedachtewisseling

De coöperatieve aanpak staat mede door de centrale casus centraal, maar wat is eigenlijk de meerwaarde van de coöperatieve aanpak? Don van Sambeek geeft aan dat deze opgesloten zit in de visie en de filosofie die er aan ten grondslag ligt. Rond de kernwoorden van betrokkenheid, solidariteit, eigen regie, gezamenlijke verantwoordelijkheid en kleinschaligheid is de visie gegroepeerd. De zorgvrager staat centraal en hij/zij voert de regie over zijn/haar situatie en over de oplossing die wordt geboden. Dit is voor velen een cultuuromslag, omdat het soms haaks staat op de aanpak van zorgverleners. Om als partners goed met elkaar te kunnen samenwerken moeten de partners bereid zijn deze cultuur te delen en de consequenties daarvan te aanvaarden. In feite is er een beweging in gang gezet die bestaande verworvenheden en handelingswijzen ter discussie stellen en de leefgemeenschap de zeggenschap geeft over de inrichting van zijn of haar zorgsituatie. Om dit te bereiken moet er soms strijd geleverd worden en knelpunten worden overwonnen. Zo heeft Don van Sambeek rond de aanbestedingsprocedure voor de huishoudelijke zorg en dagbesteding met de gemeente de nodige 'blokkades' moeten overwinnen. Hier werd duidelijk dat de gemeentelijke systeemwereld van beheersing en controle nauwelijks ruimte laat voor het individu om eigen regie te voeren. Maar ook bij de inkoop met de zorgverzekeraars waren voor kleine aanbieders de nodige hobbels te nemen. Voor hen was er geen op maat toegesneden proces en was slechts de uitgebreide procesgang via het internet beschikbaar. Kortom, veel gedoe. Het declaratieverkeer met gemeente en verzekeraars is voor een coöperatieve vereniging ook geen aantrekkelijk traject. De regelgeving is een regelmatige bron van ergernis. Het ontslagrecht en het door het UWV niet mogen inzetten van vrijwilligers droeg zeker niet bij tot de wens om ondersteund te worden in de bedoelingen van de coöperatie. Ook de verplichting te moeten werken met de 'governancecode zorg' ter waarborging van goede zorg, het realiseren van maatschappelijke doelstellingen en het realiseren van het maatschappelijk vertrouwen sluit in zijn geheel niet aan bij de inwonersinitiatieven op het terrein van zorg. Het is een andere wereld, die echter wel kan opleggen waaraan een coöperatie moet voldoen. Tenslotte is de belastingdienst ook niet altijd tegemoetkomend aan inwonersinitiatieven. In het bijzonder is de vennootschapsbelasting voor coöperaties een probleem. Van de belastingdienst wordt gevraagd hun systeem te veranderen en ruimte te maken voor inwonersinitiatieven waarin op deze ontwikkelingen van inwonersinitiatieven geënte afspraken komen.

Veel inwonersinitiatieven zijn actief op het terrein van welzijn en sommige willen een verbreding vanuit welzijn richting zorg. Dat is niet eenvoudig en in deze bijeenkomst wordt nog eens benadrukt dat het een groeiproces is. Aangegeven wordt dat in de afgelopen tien jaar heel veel is veranderd in het sociale landschap. Was er aanvankelijk nog het ontstaan van zorgcoöperaties vanuit een verzet tegen de handelwijze van grote professionele organisaties, nu is de situatie veranderd en zouden er waarschijnlijk andere keuzen worden gemaakt. Dit komt mede voort uit het feit dat mensen zelf ook zijn veranderd. Waar aanvankelijk de houding was van 'halen' is nu door de beweging die in gang is gezet ook de bereidheid ontstaan van 'brengen'. Het is een organisch proces waaruit dit soort ontwikkelingen voortkomen. Om de stap van de verbreding goed te kunnen maken is het nodig dat degenen die aan het roer staan van deze ontwikkeling de zorgwereld kent en de durf heeft deze te betreden. De wethouder van Laarbeek is van mening dat deze stap ook daadwerkelijk gezet moet worden, waarbij alle betrokkenen het soms zonder de zekerheden en procedures van de eigen 'systeemwereld' moeten doen en moeten leren accepteren dat er verschillen zijn.

De vele opmerkingen die rond de 'systeemwereld' van formele organisaties zoals de gemeente zijn gemaakt, vraagt ook om nuanceringen. Systemen hebben ook hun waarde, zo wordt betoogd. De kracht zit in de stabiliteit die het biedt, de zekerheid en geborgenheid. Toch is de tijd aangebroken om vanuit de systeemwereld te durven experimenteren en burgers verantwoordelijkheid te geven. In Nederland zijn al experimenten opgezet rond populatiegebonden financiering waar burgers laten zien dat zij hiermee op verantwoorde wijze kunnen omgaan. De coöperatieve gedachte waarin solidariteit en eigenaarschap een belangrijke rol spelen heeft mensen hiervoor rijp gemaakt. Peter Kuijs onderstreept deze gedachtegang en benadrukt dat ook burgers eigenaar zijn van een probleem en de bereidheid moeten hebben dat te erkennen. Deze gezamenlijke verantwoordelijkheid kan vele nieuwe mogelijkheden scheppen, maar dan moet de durf aan beide kanten aanwezig zijn.

De vraag naar de schaal van een coöperatie houdt de aanwezigen bezig. In de casus is al aangegeven dat een bepaalde schaal nodig is om succesvol te kunnen zijn. De gewenste schaal is in ieder geval anders dan bij de traditionele zorg. Marian van Engelenburg vindt dat coöperaties soms bij zorgvragen op een schaal denken welke gekoppeld is aan de traditionele zorg en daardoor een voorzieningenniveau zouden moeten hebben die zij niet kunnen dragen. Er moet dus steeds gekeken worden naar de mogelijkheden vanuit de kernwaarden van de coöperatie en de aard van de zorgvraag. Bij thuishulp kan in een voorziening van 8–10 bewoners goede maatregelen worden getroffen die in het verlengde liggen van waarvoor een coöperatie wil staan. Juist deze vraag naar de schaal van werken toont aan dat er nog meer dan al wordt gedaan gezocht moet worden naar inventieve manieren van zorg, naar nieuwe systemen die dat kunnen ondersteunen en naar het samenwerken met anderen om adequate oplossingen te genereren. Daarvoor is ook nodig en gewenst dat we een beeld creëren van de wereld waarin we willen leven, waarin integraal wordt gekeken naar zorgproblemen en waarin het mogelijk is om met onzekerheden om te gaan. Nodig is dat mensen zich meer bewust gaan worden dat zij er toe doen en dat zij kunnen bijdragen aan het verbeteren van de zorg, in welke positie dan ook. Daarvoor is ook gewenst dat de schaal waarop zorg wordt georganiseerd binnen de menselijke maat blijft, dus op wijk- of buurtniveau. Op dat niveau kan herkenbaarheid ontstaan en kan er een appel worden gedaan op de inzet van mensen. We moeten daarin iedereen meenemen; inclusiviteit is een belangrijk begrip.

De sociale beweging die is ontstaan en die zich uit in allerlei inwonersinitiatieven schuurt meer en meer aan tegen de wereld van de instituten, waarin controle het nog steeds wint van het vertrouwen dat inwoners vragen in het onderlinge verkeer. De bureaucratie heeft vaak de overhand, zoals bijvoorbeeld in het inkoopproces. Dat remt de ontwikkeling van de noodzakelijke verandering. Don van Sambeek doet een pleidooi voor de maatschappelijke onderneming die opereert tussen de private en publieke financiering.

Voor zo'n maatschappelijke onderneming zou een sociaal statuut moeten worden ontworpen en in een wet moeten worden opgenomen, zodat de erkenning van de sociale beweging een basis krijgt en een kader van handelen. Dan kunnen zaken als het creëren van een experimenteerruimte betekenis krijgen in het ontdekken van de grenzen van een nieuwe werkelijkheid en in het ook financieel ondersteunen van deze beweging. Wiro Gruisen merkt op dat CZ bezig is haar bijdrage te leveren aan dit proces en te verkennen wat kan en hoe het kan. Per regio is er aandacht voor deze ontwikkeling. De bereidheid moet dan wel aanwezig zijn om over de eigen organisatie heen te kijken en een gezamenlijke verantwoordelijkheid te durven nemen. Op het niveau van wijk en/of buurt kan dan gekeken worden of een experiment werkt. Het belang van die wijk of buurt moet dan wel uitdrukkelijk centraal staan, omdat daar zaken samenkomen en een beroep wordt gedaan op de solidariteit van de wijk en/of buurt.

5. Eindreflectie

Met de bijdragen van de aanwezigen kan nogmaals terug gekeken worden op de vier thema's.

Geen van de vier thema's heeft een prioriteit ten opzichte van elkaar, ze hebben een samenhang en een onderlinge afhankelijkheid. Ze vormen als het ware een keten die in de gezamenlijke verbondenheid de sterkte van de keten bepaalt. Het is echter wel duidelijk geworden dat het *lokale samenspel* daarin een wezenlijke rol speelt. Zonder de bereidheid van mensen om zich in te zetten voor de eigen woonomgeving en belangstelling te tonen voor hetgeen om hen heen gebeurt, lopen inwonersinitiatieven het gevaar te blijven steken in goede voornemens. Het realiseren van een lokaal draagvlak en mensen bewust maken van het belang en de betekenis van hun inspanningen voor de samenleving moet dan ook centraal in de aandacht staan. Zij moeten zich gaan realiseren dat zij degenen zijn die mede met anderen in hun leefomgeving bezig zijn een nieuwe sociale samenleving te creëren waarin andere verhoudingen moeten gaan ontstaan. Deze samenleving rust op de pijlers van de waarden van solidariteit, betrokkenheid, gezamenlijke verantwoordelijkheid en onderling vertrouwen. Deze pijlers moeten ook het draagvlak vormen om in het lokale samenspel met alle relevante partijen de brug te kunnen slaan naar nieuwe samenwerkingspatronen, waarin de bestaande knelpunten kunnen worden opgelost. Daarin moet vooral veel ruimte worden vrij gemaakt voor experimenten om met elkaar uit te proberen wat wel en wat niet past en hoe tekortkomingen kunnen worden verholpen. Het gaat in het lokale samenspel om de durf om uit de eigen comfortzone te treden en met elkaar nieuwe wegen naar de toekomst te zoeken.

Hoe bereik je de mensen die zich willen inzetten voor de samenleving is een niet eenvoudig vraagstuk, maar het antwoord is voor het ontwikkelen van een *duurzame organisatie* van groot belang. Buurtvertegenwoordigers, buurtcoaches en het eigen netwerk vormen daarin belangrijke elementen. Inwonersinitiatieven worstelen met vele vragen die de continuïteit raken. Vragen over het behouden van de noodzakelijke dynamiek en motivatie, over het verkrijgen van (financiële) ondersteuning en over het maken van verbindingen met partijen die er toe doen. Dit vraagt om een krachtig bestuur dat oog heeft voor degenen voor wie zij zich inzetten en voor degenen die zij nodig hebben om doelen te bereiken. Dat blijkt veelal een opgave te zijn, omdat deze bestuurders zich niet zelf aanbieden enerzijds en zij moeilijk te vinden zijn anderzijds. Het is te overwegen ook hier te experimenteren vanuit het lokale niveau en een besturing te zoeken dat aansluit bij nieuwe vormen van organiseren en samenwerken en bij de ontwikkelingen van de informatiesamenleving. Het zoeken naar een vorm van co-creatie met degenen die zich verbinden met een inwonersinitiatief en zich weten te nestelen binnen netwerken kan heel waardevol zijn. Daarin kunnen taken en verantwoordelijkheden worden toebedeeld in aansluiting op talenten van mensen en kan een vergaande zelfstandigheid worden toegekend. De noodzakelijke en wenselijke afstemming ligt dan niet meer primair in een lokaal bestuur, maar bij degenen die actief zijn in de leefomgeving van het inwonersinitiatief.

Het vooraf goed onderkennen van de *randvoorwaarden* voor het laten kunnen functioneren van een inwonersinitiatief kan veel problemen voorkomen, in ieder geval frustratie. Het goed doorgronden van de wijze van denken en handelen van de andere 'wereld' en van de daarmee samenhangende knelpunten en beperkingen kan voor een inwonersinitiatief het signaal zijn om eerst zelf te zoeken naar creatieve oplossingen en daarmee gesprekken in te gaan. Dit zou kunnen leiden tot nieuwe vormen van samenwerking tussen lokale initiatieven en lokale partijen. Het is dan niet de confrontatie en de blokkade die centraal staan maar het gezamenlijk zoeken naar de juiste evenwichten om een inwonersinitiatief levensvatbaarheid te geven. Dit is nu vaak nog een onontgonnen terrein, ook al zijn er tekenen dat er positieve veranderingen plaatsvinden. Dit vraagt van inwonersinitiatieven voorstellingsvermogen, creativiteit en onbegrensd gedachtevorming. Daarmee zouden inwonersinitiatieven een belangrijke bijdrage kunnen leveren aan de veranderingen die maatschappelijk wenselijk zijn.

Het zichtbaar maken van de *maatschappelijke waarden* waarvoor een inwonersinitiatief staat is belangrijk om ook de erkenning te vinden in de samenleving. Het gaat er niet om deze waarden meetbaar te maken, maar om ze te beleven in de sociale context van het bezig zijn en om ze over te dragen. Dit vraagt aandacht voor het incorporeren van de waarden waarvoor het inwonersinitiatief staat in het handelen en denken. De enige manier om deze waarden zichtbaar te maken is in de verhalen uit de dagelijkse praktijk, in de effecten van handelen en in de inspiratie en bezieling die het anderen kan geven.

6. Actieprogramma

Op hoofdlijnen kunnen de volgende conclusies worden getrokken:

- De groeiende beweging van bewonersinitiatieven in zorg, welzijn en wonen verdient volle ondersteuning, omdat zij een onmisbare bijdrage levert aan het opvangen van onder andere de vergrijzing door te bouwen aan een solidaire samenleving;
- Die beweging kan alleen in kracht groeien als alle partners (bewoners, overheid, instellingen) bereid zijn om zich, over de grenzen van het eigen belang, in te zetten;
- De wijk/het dorp is het schaalniveau waarop we zorg en welzijn onder regie van de bewoners moeten organiseren.

In de eerste concept-rapportage van de landelijke Verkenningstocht is reeds een aantal acties geformuleerd voor het actieprogramma. De meeste vinden ook in dit verslag van de bijeenkomst een basis. Er is daarom geen reden om er nog actiepunten aan toe te voegen.

PAUZE

Op een zeer geanimeerde wijze werd onder het genot van een kop soep en een broodje doorgepraat over het gesprek aan de thematafels. Veel te bepreken en veel te kort.

INTERVIEW MET HENK GEENE, INITIATIEFNEMER WOONZORG-complex in CUIJK

Meeste bewonersinitiatieven beginnen met elkaar. Henk is begonnen met een boek te schrijven waarin hij zijn visie heeft neergelegd op het gebied van de ouderenzorg.

Daarna is in samenwerking met de Katholieke Bond van Ouderen in Cuijk en Stichting Welzijn Ouderen Cuijk een 6-tal bijeenkomsten georganiseerd met als doel om te inventariseren wat er leeft op gebied van wonen en zorg, maar vooral ook wat men zelf kan doen. Wat zou je zelf doen bij een specifieke casus? De tijd dat anderen de oplossing geven, is voorbij.

Actiepunt; blijven wonen in ons dorp en het liefst in eigen woning en anders gezamenlijk kleinschalig wonen. Laatste stand van zaken; groep uitgebreid naar 30 initiatiefnemers. Ouderen willen toch weer bij elkaar gaan wonen. Individualisme inruilen voor collectiviteit.

In Nederland plaatsen we ouderen, lastige jeugd en andere doelgroepen uit de gemeenschap.

Geclusterd wonen betekent niet dat je de eenzaamheidsgevoelens van de betreffende mensen verkleint en zeker geen bijdrage is aan de sociale cohesie in de lokale samenleving. Dit werkt op zich nog wel zo lang de welzijnswerker iedereen samenbrengt, maar dat is niet meer de huidige praktijk.

Actiepunt voor agenda: daar waar ouderen geclusterd samenwonen is een vrijwilliger/coördinator nodig om te faciliteren.

INTERVIEW MET AD PIJNENBORG INITIATIEFNEMER VAN DE EERSTE ZORGCOÖPERATIE IN NEDERLAND

Ad Pijnenborg is in 2001 in Hoogeloon gestart met de eerste zorgcoöperatie van Nederland.

Dit alles naar aanleiding van een vraag van een wethouder om wat te gaan doen met seniorenwoningen.

Deze vraag heeft uiteindelijk geleid naar een zorgcoöperatie die diensten en zorg levert aanvullend op wat er niet al aanwezig is in de kern Hoogeloon.

Maar daarnaast heeft het geleid tot een boek dat hij samen met zijn dochter Freya Pijnenborg heeft geschreven. Het boek heeft de titel meegekregen **“Burgers doen het zelf!”** en beschrijft de geschiedenis van 15 jaar welzijn, zorg en wonen in een kleine Brabantse kern en laat zien wat goed ging, maar ook dat wat beter had gekund.

KORTE TERUGKOPPELING DOOR GESPREKSLEIDERS

Onder leiding van Ben van Essen geven de gespreksleiders in het kort even aan wat bij hun tafel is besproken en waar de accenten lagen

TAFEL 1 Gespreksleider Wim van Hest – zorgcoöperatie Landerd/ Schaijk.

Een begrip dat telkens terugkomt is eigenaarschap. Daar waar een initiatief aan de orde is, moet alles en iedereen naar het initiatief bewegen. Alleen wanneer de gemeenschap de ruimte krijgt om dat te doen wat ze vinden dat ze moeten doen, dan past vindt een kanteling plaats. Het resultaat is een warmere wereld.

TAFEL 2 Gespreksleider Imke Bardoel - Dorpsoverleg Kessel

In Kessel doet men veel zelf. Als men veel wil kan ook heel veel. Gemeente Peel en Maas, waaronder Kessel valt, geeft vertrouwen en ruimte met als resultaat dat goede voorbeelden en slechte resultaten met elkaar gedeeld kunnen worden. De aanwezige ambtenaar geeft aan dat na 15 jaar het voor de gemeente, maar in feite voor iedereen, ook nog zoeken is. De gezamenlijke droom is om met één budget te kunnen werken waar dan op het moment dat er geld wordt overgehouden, het dorps dit zelf aan iets anders kan besteden. Advies: Begin bij jezelf, dus iedereen gaat een koffie-ochtend organiseren in de eigen straat.

TAFEL 3 Gespreksleider Ben van Essen – Zorgcoöperatie Laarbeek

De sociale beweging waar we het hier vanmiddag over hebben, moet! tot wasdom komen. Eigenaarschap is mooi, maar ik wil veel meer activisme. De systeemwereld, (zorg en welzijns)professionals heeft het nodig dat anderen hen dwingen in actie te komen. Zeggenschap moet bij inwoners liggen, maar wie zijn die inwoners? Hoe gaan we dat organiseren? Inwoners die energie, vervoer, zorg etc organiseren, maar deze moeten ook weer samen komen. Als je als bewonersinitiatief echt iets voor je lokale gemeenschap wilt gaan betekenen, dan moet je met zorg aan de slag. In de wetenschap dat de voorgestelde verandering wellicht wel 25 jaar kan gaan duren. Daarom nu, vandaag, beginnen om de experimenteerruimte binnen de verschillende, huidige wetten met elkaar op te zoeken, ervaringen daarmee op te doen en over te dragen. Het schaalniveau dient hierbij de buurt zijn. Niet alleen systeemwereld moet veranderen, ook in de leefwereld dient blijvend aandacht te zijn voor de solidariteit. Werken aan een inclusieve samenleving. Iedereen moet in de buurt mee kunnen doen.

AFSLUITING EN HET VERVOLG

Mede met de input van deze bijeenkomst, maar ook op basis van de 20 regionale bijeenkomsten met bewonersinitiatieven en de 5 andere brede bijeenkomsten met stakeholders wordt een actie-agenda opgesteld.

De planning is dat deze op 17 mei in Utrecht (stadion Galgenwaard) overhandigd wordt aan VWS-minister Hugo de Jonge. Het zal een bijeenkomst zijn met meerdere sprekers.

Vervolgens zal het de intentie zijn van NLZVE om de Actie-agenda geen dode letter te laten zijn en wil ook voorstellen om rondom thema's/actielijnen uit de agenda landelijke werkgroepen te formeren die het ministerie, maar ook de Tweede Kamer gaan helpen om de sociale beweging, die we met elkaar constateren, verder te laten ontwikkelen.

Iedereen, die op enigerlei wijze bijgedragen heeft aan de actie-agenda, dus ook alle aanwezigen in deze zaal ontvangen het rapport

Daarnaast zal de KNHM in het kader van deze verkenningstocht in mei een themanummer uitbrengen waarin een aantal interviews zijn opgenomen met hier ook aanwezige partijen.

Evert van Schoonhoven dankt alle aanwezigen voor hun inbreng, de gespreksleiders voor de uitstekende invulling van hun taak deze middag en de verslagleggers wenst hij veel succes toe om vanuit de hoeveelheid van standpunten, adviezen en inspirerende opmerkingen een duidelijk verslag te maken.